

SPREHAJALNA POT MIMO TRBIŠKE ZIJALKE DO IGLE

KRAŠKI JAMI NAD SAVINJO

BOŽO JORDAN

Turistično društvo Luče je s pomočjo krajevne skupnosti obnovilo staro pot mimo nekdanje izletniške točke (do tu so na nekaterih kartah pikice – oznake za stezo) in naprej do Igle. Ta pot je bila že nekoč zaznamovana s Knafelčevimi markacijami.

Pred mostom je nova smerna tabla z napisom »Sprehajalna pot mimo Trbiške zijalke do Igle«. Na začetku je še stara rdeča puščica in planinska markacija, nove pa so **bela pika** in **zelen kolobar**. Steza se strmo dvigne za dobrih 50 metrov v pobočje Gradišča. Za odpravo težke sape je zgoraj klopca s pogledom na ostenje Raduhe. Previdno je treba čez grapo, nad stezo pa je pašni svet. Tu kot tudi okoli jame so se pasle Pečovnikove ovce. Nekoč so zginile v jamo in so jih menda dobili v Trbižu, zato ime »Trbiška zijalka«, kot je zapisal **Kocbek**. Po četrturni hoji smo na razcepu poti. Levo, kot kaže napis, je skok do Trbiške zijalke.

Trbiška zijalka je fosilna ponorna jama v soteski Savinje na višini 610 metrov – na tako višino se dvignemo po cesti do Rogovilca ali okoli 70 metrov nad Savinjo. Celotna jama je dolga okoli 300 metrov. Vhod vanjo je širok 15 metrov in je pregrajen s skalo. Dolžina jame je 237, globina pa 30 metrov. Jama kaže na star ponor Savinje, ki je bila pregrajena proti jugu in je ponikala v stransko pobočje. V jami so našli kosti jamskega medveda, ki jih hranijo v Celjskem muzeju (bile so tudi v posebni omarici v gostilni pri Lučah). V njej so tudi endemični jamski hrošči. Jamo je podaril **Janez Krivec**, po domače Stogljaj, Savinjski podružnici SPD. Sedaj je to naravni spomenik.

TRBIŠKA ZIJALKA

Smerna puščica z napisom »Iгла« pokaže pot naprej. Da kdo ne bi padel v Savinjo, ki žubori blizu pod nami, so napravili ograjo in nekaj brun za lažji prehod. Hodimo po poraščenem prodnatem svetu, gremo čez majhen prag z ograjo in smo kmalu pri novi viseči brvi nad Savinjo. Ko smo se »prezibali« čez, smo pri smerni tabli »Sprehajalna pot do Luč«. Ta pot bo daljša, če gremo res v Luče! Smo pri bifeju Iгла. Če nam je ta tričetrtturni sprehod prekratek, se napotimo čez cesto in v petih ključih pridemo na škrbino, ki loči Iгло od ostenja. Tu je kar nekaj oznak modernih športnih plezalnih smeri. Spustimo se na drugo stran, s skale se še razgledamo in pridemo točno k Presihajočemu studencu, ki je kar suh. Nad njim je v vdolbini kip Marije.

Iгла (550 m) spada med najbolj znane, najslikovitejše in največje skalne obeliske v Sloveniji. Ta mogočni skalni obelisk stoji na levem bregu Savinje nad cesto. Nastal je z delovanjem erozije in preperevanja v zgornjem triasnem apnencu. To je več kot 40 metrov visok del priostrene skale, ki ga od matične kamnine loči okoli dva metra široka in več metrov visoka prepoka, ki spominja na uho igle (od tod ime). Je naravni spomenik.

Preden gremo na brv, lahko pot nadaljujemo po stezi čez spodnji del zaprodene grape, ki se dviga. Nekoč so bile na njej markacije. Ko smo na grebenu, zavijemo levo ob steni navzdol, kjer so še ostanki brun in ograje (zahteven prehod!). Previdno stopimo na drugo stran in smo kmalu pri solnici na Žvižgovcu, kjer je lep pogled navzdol na sotesko (brv, bife). Tu je raj za gamse. Dalje skušamo slediti stezi. Še čez manjše grape in rebra gremo ter se pri skali spustimo mimo bukve navzdol do vhoda v drugo jamo.

RJAVČEVA JAMA

Rjavčeva jama, ljudstvo ji pravi tudi »luknja«, je stara izletniška točka v strmem bregu 90 metrov nad strugo Savinje vzhodno od Kačje riže (obč. karta Mozirje, 1990, Rjavčeva luknja je napisana na levem bregu Savinje, jama je na desnem pod Teberskim mostom), kjer so štirje vhodi v ta slikovit jamski sistem. Je fosilna ponorna jama v soteski Savinje. Poševen velik rov vodi navzdol do sifonskega jezera v globini 83 metrov od vhoda. Celotna dolžina jame je 418 metrov. V jami so zanimivi sedimenti, v vzhodnem delu je bogato najdišče kosti jamskega medveda. Ime naj bi dobila po **Jakobu Rjavcu**, vikarju v Lučah, ki je dal pred vhomom v jamo napraviti napis »16. I. H. S. I. R. 62«. Jama je naravni spomenik.

Oba objekta sta lahko dostopna tudi turistu, ki se zadržuje v tem območju, ali letoviščarju v Lučah; tako je zapisano v PV 1970 (**Dušan Novak**: Nekaj zanimivosti o kraških pojavih v okolici Igle v Savinjski dolini). Danes je lahko dostopen le prvi.

Ta steza je nekoč povezovala obe jami ali Luče z Rogovilcem. Tako mi je povedal **Peter Jež**, ki se spominja, da so stezo pred četr stoletja zadnjič markirali. Pa vhod v Trbiško zijalko je bil mnogo prej še zavarovan (zaklenjen).

Spustimo se skozi jamo navzdol po zaraščenem pobočju na cesto in desno, pa smo na novem betonskem Tebrskem mostu in tudi nižje pri Igli.